

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se
Diarienummer S2025/02039

Yttrande över Utkast till lagrådsremiss För barns rättigheter och trygghet – en ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga

Er beteckning: S2025/02039

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne (hädanefter länsstyrelsen) yttrar sig utifrån ett övergripande barnrättsperspektiv och kring några utvalda förslag.

Länsstyrelsen välkomnar målsättningen att ha en tydlig och överskådlig lagstiftning som utgår ifrån barnet som rättighetsbärare för att tillförsäkra barn information om sina rättigheter och det skydd och stöd som de har rätt till. Länsstyrelsen konstaterar samtidigt att förslagen rör barn som befinner sig i extra utsatta situationer och är en tvångsreglering. FN:s barnrättskommitté har generellt påtalat bristen på systematiska barnkonsekvensanalyser i svensk lagstiftningspraxis.

7.2.1. Förhållanden i hemmet

Rekvisitet "brister i omsorgen" kompletteras

Länsstyrelsen är positiv till förslaget om att rekvisitet "brister i omsorgen" kompletteras med "barnets grundläggande behov" för att omfatta de riskfyllda situationer som är utmärkande för barn som växer upp i hem med nära koppling till allvarlig kriminalitet.

Med ett rekvisit som omfattar fler risksituationer kommer konsekvensen sannolikt bli fler omhändertaganden av barn och unga i kriminella hemmiljöer. Det är därmed av största vikt att vårdkedjan är av god kvalitet och innebär ett tryggt omhändertagande.

Länsstyrelsen vill därför betona vikten av att förslagen SOU 2025:84 *Hem för barn och unga* genomförs. Även kommande förslag från

utredningen som gör en översyn av den statliga barn- och ungdomsvården (Dir. 2024:13) behöver beaktas.

"Negativ social kontroll" införs som ett nytt rekvisit

Länsstyrelsen är positiv till förslaget om att föra in uttrycket "negativ social kontroll" som ett rekvisit bland de förhållanden i hemmet som kan utgöra grund ett ingripande enligt utkastet till lagrådsremissen. Genom tillägget kan barn och unga i en hederskontext, som inte utsätts för fysisk eller psykisk misshandel, omfattas av lagstiftningen. Vi vill dock påtala att begreppet kan medföra tolkningssvårigheter eftersom det inte är ett väl etablerat begrepp i en svensk kontext.

7.2.2 Eget beteende

Rekvisitet "något annat socialt nedbrytande beteende" behålls...

Länsstyrelsen är positiv till att rekvisitet "något annat socialt nedbrytande beteende" exemplifieras med pojkar som utövar hedersrelaterat våld och förtryck mot syskon eller kvinnliga släktingar. Länsstyrelsen instämmer också med utkastets förtydligande om att det är viktigt att utreda orsaken till att en pojke utövar hedersrelaterat våld och förtryck. Om tvång och påtryckningar ligger till grund för utövandet bör omhändertagande i stället genomföras på grund av förhållanden i hemmet. Länsstyrelsen anser att detta också bör förtydligas i författningskommentaren.

... men kompletteras med rekvisitet "destruktivt beteende"

Länsstyrelsen är positiv till att rekvisitet kompletteras med "destruktivt beteende", eftersom det ökar möjligheterna att skydda barn som är i behov av vård. Länsstyrelsen önskar här ett förtydligande om att rekvisitet kan omfatta barn och unga i en hederskontext.

8.1 Omhändertagande för vård på grund av anknytning

Länsstyrelsen är positiv till utkastets förslag om att ett barn ska kunna omhändertas för vård på grund av sin anknytning till ett familjehem om det är till barnets bästa att vården fortsätter. Länsstyrelsen är även positiv till att förslaget särskilt riktar sig till barn som är i behov av alternativ familjetillhörighet på grund av

brister i den egna hemmiljön, särskilt barn som varit placerade från låg ålder och i lång tid i relation till sin ålder.

8.2 Omständigheter att särskilt beakta vid prövningen av om omhändertagandet ska fortsätta

Skälen för utkastets förslag

Barnets inställning

Länsstyrelsen i Östergötland som har haft Nationellt Centrum för Hedersrelaterat våld och förtryck på sin länsstyrelse har tidigare fört fram att det i ärenden som rör hedersrelaterat våld och förtryck inte är ovanligt att barnet uttrycker en vilja att återvända hem eller tar tillbaka sina uppgifter under placeringstiden. Vi delar denna bedömning och anser att det är av vikt att säkerställa att detta beaktas i sådana ärenden, för att säkra adekvat skydd för utsatta barn och unga.

21.3.1 Förtydligande av barns rätt att ansöka om offentligt biträde

Länsstyrelsen är positiv till att förtydliga att barn under 15 år har rätt att ansöka om offentligt biträde. Det är av vikt att socialnämnden tydligt informerar barnet eller den unga om denna möjlighet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Ola Melin med Sara Lhådö som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Sara Lhådö, för frågor på telefon 010-224 14 59 eller via e-post sara.lhado@lansstyrelsen.se.

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel. Telefonnummer finns längst ner på första sidan.